

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2211
Warszawa, 8 stycznia 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 235 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej niżej podpisani posłowie składają projekt ustawy:

- o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Łukasza Schreibera.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Marek Ast; (-) Anna Baluch; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Mariusz Błaszczak; (-) Joanna Borowiak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Zbigniew Chmielowiec; (-) Artur Chojecki; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Dominika Chorościńska; (-) Krzysztof Cieciora; (-) Janusz Cieszyński; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Przemysław Czarnek; (-) Arkadiusz Czarторыski; (-) Lidia Czechak; (-) Katarzyna Czochara; (-) Władysław Dajczak; (-) Elżbieta Duda; (-) Jan Michał Dziedziczak; (-) Radosław Fogiel; (-) Małgorzata Golińska; (-) Agnieszka Górka; (-) Marcin Grabowski; (-) Marek Gróbarczyk; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Czesław Hoc; (-) Zbigniew Hoffmann; (-) Marcin Horała; (-) Paweł Hreniak; (-) Paweł Jabłoński; (-) Michał Jach; (-) Norbert Jakub Kaczmarczyk; (-) Filip Kaczyński; (-) Jarosław Kaczyński; (-) Piotr Kaleta; (-) Sebastian Kaleta; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Bartosz Józef Kownacki; (-) Jarosław Krajewski; (-) Leonard Krasulski; (-) Piotr Król; (-) Anna Krupka; (-) Andrzej Kryj; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Anna Kwiecień; (-) Ewa Leniart; (-) Joanna Lichocka; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Sebastian Łukaszewicz; (-) Grzegorz Macko; (-) Ewa Malik; (-) Jerzy Materna; (-) Marek Matuszewski; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Michał Moskal; (-) Marcin Ociepa; (-) Bogumiła Olbryś; (-) Teresa Pamuła; (-) Bolesław Piecha; (-) Grzegorz Piechowiak; (-) Dariusz Piontkowski; (-) Kacper Płażyński; (-) Jerzy Polaczek; (-) Marcin Porzucek; (-) Rafał Romanowski; (-) Urszula Rusecka; (-) Paweł Rychlik; (-) Paweł Sałek; (-) Jacek Sasin; (-) Łukasz Schreiber;

(-) Jarosław Sellin; (-) Sławomir Skwarek; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Krzysztof Sobolewski; (-) Katarzyna Sójka; (-) Marek Subocz; (-) Artur Szałabawka; (-) Paweł Szrot; (-) Stanisław Szwed; (-) Szymon Szynkowski vel Sęk; (-) Andrzej Śliwka; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Ryszard Terlecki; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Piotr Uściński; (-) Marcin Warchoń; (-) Robert Warwas; (-) Jan Warzecha; (-) Małgorzata Wassermann; (-) Rafał Weber; (-) Jarosław Wiesław Wieczorek; (-) Teresa Wilk; (-) Agnieszka Wojciechowska van Heukelom; (-) Agata Wojtyszek; (-) Michał Woś; (-) Grzegorz Woźniak; (-) Bartłomiej Wróblewski; (-) Jarosław Zieliński; (-) Tomasz Zieliński; (-) Wojciech Michał Zubowski.

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. poz. 483, z 2001 r. poz. 319, z 2006 r. poz. 1471 oraz z 2009 r. poz. 946) w art. 169 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Organ wykonawczy gminy jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz.”

Art. 2. Przepisy niniejszej ustawy stosuje także do organów wykonawczych gminy wybranych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

I. Wprowadzenie i cel zmiany konstytucyjnej

Niniejszy projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483, z późn. zm.) ma na celu wprowadzenie do ustawy zasadniczej przepisu *expressis verbis* ustanawiającego zasadę dwukadencyjności organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego na poziomie gminy, tj. wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, na wzór ograniczenia kadencji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, określonego w art. 127 ust. 2 Konstytucji RP. Proponowana regulacja przewiduje ograniczenie pełnienia funkcji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta do dwóch następujących po sobie kadencji, każda trwająca 5 lat, bez możliwości ponownego kandydowania na to samo stanowisko po upływie tego okresu.

Celem zmiany jest wzmocnienie demokratycznych mechanizmów funkcjonowania samorządu terytorialnego poprzez zapewnienie rotacji na stanowiskach organów wykonawczych gmin, przeciwdziałanie monopolizacji władzy lokalnej oraz ograniczenie zjawisk korupcyjnych i klientelizmu. Projekt odpowiada na potrzebę ujednolicenia standardów kadencyjności w polskim porządku prawnym, uwzględniając zarówno obowiązujące regulacje ustawowe, jak i doświadczenia innych państw demokratycznych. Proponowana zmiana ma charakter ustrojowy i ma na celu zapewnienie większej przejrzystości oraz otwartości w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

II. Stan obecny i potrzeba zmiany konstytucyjnej

1. Obowiązujące regulacje ustawowe

Zasada dwukadencyjności organów wykonawczych gmin została wprowadzona do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 130). Zgodnie z art. 11 § 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy, nie ma prawa wybieralności w wyborach wójta w danej gminie osoba, która została uprzednio dwukrotnie wybrana na wójta w tej gminie w

wyborach wójta zarządzonych na podstawie art. 474 § 1. Przepis ten ma zastosowanie począwszy od kadencji 2018–2023. Oznacza to, że osoby wybrane w wyborach samorządowych w 2018 r., które zostały ponownie wybrane w 2024 r., nie będą mogły kandydować w wyborach w 2029 r.

Wprowadzenie tej regulacji miało na celu zwiększenie partycypacji obywatelskiej, ograniczenie zjawiska „zabetonowania władzy” oraz zapewnienie dopływu nowych osób do zarządzania lokalnego. Jednakże przepis ten, jako regulacja ustawowa, budzi wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP, w szczególności z art. 62 ust. 1 (gwarancja czynnego i biernego prawa wyborczego) oraz art. 169 ust. 2 i 3 (zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego). Zdaniem części przedstawicieli doktryny prawa konstytucyjnego, ograniczenie liczby kadencji powinno być wprowadzone na poziomie konstytucyjnym, podobnie jak w przypadku Prezydenta RP, aby uniknąć zarzutu naruszenia konstytucyjnych praw wyborczych.

2. Przyczyny społeczne

Wprowadzenie zasady dwukadencyjności na poziomie konstytucyjnym wynika z konieczności odpowiedzi na obserwowane w Polsce zjawiska społeczne i polityczne. Długotrwałe sprawowanie urzędu przez tych samych wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast w niektórych gminach prowadziło do powstania nieformalnych układów zależności, osłabienia roli rad gmin jako organów kontrolnych oraz ograniczenia konkurencyjności w wyborach lokalnych. Raport Najwyższej Izby Kontroli wskazuje, że wielokadencyjność sama w sobie nie jest źródłem patologii, jednak w niektórych przypadkach sprzyja skostnieniu lokalnych struktur władzy, co może prowadzić do nadużyć, klientelizmu i braku innowacyjności w zarządzaniu. Wprowadzenie ograniczenia kadencji na poziomie konstytucyjnym ma na celu zapewnienie równowagi między stabilnością a rotacją elit lokalnych.

3. Wzory międzynarodowe

Zasada ograniczenia kadencji organów wykonawczych na poziomie lokalnym funkcjonuje w wybranych demokracjach europejskich, co stanowi punkt odniesienia dla proponowanej zmiany. We Włoszech obowiązuje zasada dwukadencyjności burmistrzów, z kadencją trwającą 5 lat, podobnie jak w Polsce. W Portugalii dopuszcza się trzy kadencje po 4 lata, co daje łącznie 12 lat sprawowania urzędu. W obu krajach regulacje te mają na celu zapewnienie rotacji władzy

i przeciwdziałanie monopolizacji struktur lokalnych. W Portugalii zasada ta jest dobrze oceniana i nie budzi większych kontrowersji, podczas gdy we Włoszech pozostaje przedmiotem debat, szczególnie w kontekście mniejszych gmin.

W Stanach Zjednoczonych ograniczenia kadencji są stosowane w niektórych stanach na poziomie lokalnym (np. w Kalifornii dla burmistrzów wybranych miast), choć ich zakres różni się w zależności od regulacji stanowych. Przykłady te wskazują, że ograniczenie kadencji jest uznawanym mechanizmem wzmacniania demokracji lokalnej, pod warunkiem że jest wprowadzone w sposób przejrzysty i zgodny z zasadami państwa prawa.

III. Proponowana zmiana konstytucyjna

Proponowana zmiana polega na dodaniu do art. 169 Konstytucji RP ust. 1a w następującym brzmieniu:

„Organ wykonawczy gminy jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz.”

Taka regulacja ujednolici standardy kadencyjności na poziomie konstytucyjnym, analogicznie do ograniczenia kadencji Prezydenta RP (art. 127 ust. 2 Konstytucji RP). Wprowadzenie przepisu do Konstytucji wyeliminuje wątpliwości dotyczące zgodności ograniczenia kadencji z zasadą ochrony praw wyborczych, zapewniając jednocześnie stabilność prawną regulacji.

W art. 2 ustawy wprowadzono przepis przejściowy, zgodnie z którym ograniczenie to będzie miało zastosowanie także do osób pełniących funkcję organu wykonawczego gminy przed wejściem w życie ustawy. Celem takiego rozwiązania jest zapobieżenie obchodzeniu nowego przepisu oraz zapewnienie jego równego stosowania wobec wszystkich sprawujących władzę wykonawczą w gminach.

IV. Uzasadnienie konstytucyjności i zgodność z prawem międzynarodowym

Wprowadzenie zasady dwukadencyjności na poziomie konstytucyjnym jest zgodne z zasadami demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji RP) oraz zasadą pomocniczości, która stanowi fundament funkcjonowania samorządu terytorialnego (art. 16 Konstytucji RP). Ograniczenie kadencji nie narusza istoty czynnego i biernego prawa wyborczego, ponieważ

dotyczy wszystkich kandydatów w sposób równy i nie dyskryminuje nikogo personalnie. Jak wskazano w opiniach Komisji Weneckiej, ograniczenie kadencji organów wybieralnych jest dopuszczalne, jeśli służy realizacji interesu publicznego, takiego jak zapobieganie monopolizacji władzy.

Ponadto, zasada dwukadencyjności jest zgodna z Kartą Europejską Samorządu Lokalnego (ratyfikowaną przez Polskę w 1993 r.), która w art. 3 ust. 2 podkreśla prawo wspólnot lokalnych do wyboru swoich przedstawicieli w sposób wolny i demokratyczny. Ograniczenie kadencji wzmacnia ten proces, umożliwiając większej liczbie osób dostęp do stanowisk publicznych.

V. Skutki społeczne, gospodarcze i prawne

1. Skutki społeczne: Wprowadzenie zasady dwukadencyjności na poziomie konstytucyjnym zwiększy partycypację obywatelską, umożliwiając nowym kandydatom dostęp do stanowisk wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Zdrowa rotacja władzy sprzyja większej różnorodności pomysłów i wizji rozwoju lokalnego, co może zwiększyć zaufanie mieszkańców do instytucji samorządowych. Badania Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej wskazują, że jedynie 44% mieszkańców uważa, że ma realny wpływ na rozwój swojej gminy, co podkreśla potrzebę zmian systemowych wzmacniających demokrację lokalną.
2. Skutki gospodarcze: Zmiana nie generuje bezpośrednich kosztów dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego. Może jednak wpłynąć na dynamikę zarządzania lokalnego, umożliwiając wprowadzenie nowych strategii rozwoju gospodarczego przez nowych liderów.
3. Skutki prawne: Ukonstytucyjnienie zasady dwukadencyjności wyeliminuje spory dotyczące zgodności obecnych przepisów ustawowych z Konstytucją RP, zapewniając stabilność prawną i przewidywalność regulacji. Projekt nie wymaga zmian w innych przepisach Konstytucji ani w ustawach zwykłych, poza dostosowaniem Kodeksu wyborczego do nowego brzmienia art. 169 Konstytucji RP.

VI. Wnioski

Proponowana zmiana Konstytucji RP w zakresie wprowadzenia zasady dwukadencyjności organów wykonawczych gmin odpowiada na potrzeby współczesnego samorządu

terytorialnego, wzmacniając demokratyczne mechanizmy wyboru władz lokalnych. Ukonstytucjonienie tej zasady zapewni jej stabilność prawną, eliminując wątpliwości co do zgodności z ustawą zasadniczą, a także wpisuje się w międzynarodowe standardy funkcjonowania demokracji lokalnej. Projekt uwzględnia przyczyny społeczne, takie jak potrzeba przeciwdziałania monopolizacji władzy, oraz doświadczenia innych państw, potwierdzając zasadność przyjętego rozwiązania.

Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych i nie ma wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP). Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projekt nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
--

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Łukasz Schreiber

I. Część wstępna

[1] Zwięźły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Niniejszy projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483, z późn. zm.) ma na celu wprowadzenie do ustawy zasadniczej przepisu *expressis verbis* ustanawiającego zasadę dwukadencyjności organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego na poziomie gminy, tj. wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, na wzór ograniczenia kadencji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, określonego w art. 127 ust. 2 Konstytucji RP. Proponowana regulacja przewiduje ograniczenie pełnienia funkcji wójta, burmistrza lub prezydenta miasta do dwóch następujących po sobie kadencji, każda trwająca 5 lat, bez możliwości ponownego kandydowania na to stanowisko po upływie tego okresu.

Celem zmiany jest wzmocnienie demokratycznych mechanizmów funkcjonowania samorządu terytorialnego poprzez zapewnienie rotacji na stanowiskach organów wykonawczych gmin, przeciwdziałanie monopolizacji władzy lokalnej oraz ograniczenie zjawisk korupcjogennych i klientelizmu. Projekt odpowiada na potrzebę ujednolicenia standardów kadencyjności w polskim porządku prawnym, uwzględniając zarówno obowiązujące regulacje ustawowe, jak i doświadczenia innych państw demokratycznych. Proponowana zmiana ma charakter ustrojowy i ma na celu zapewnienie większej przejrzystości oraz otwartości w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Proponowana zmiana polega na dodaniu do art. 169 Konstytucji RP ust. 1a w następującym brzmieniu:

„Organ wykonawczy gminy jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz.”

Taka regulacja ujednolici standardy kadencyjności na poziomie konstytucyjnym, analogicznie do ograniczenia kadencji Prezydenta RP (art. 127 ust. 2 Konstytucji RP). Wprowadzenie przepisu do Konstytucji wyeliminuje wątpliwości dotyczące zgodności ograniczenia kadencji z zasadą ochrony praw wyborczych, zapewniając jednocześnie stabilność prawną regulacji.

W art. 2 ustawy wprowadzono przepis przejściowy, zgodnie z którym ograniczenie to będzie miało zastosowanie także do osób pełniących funkcję organu wykonawczego gminy przed wejściem w życie ustawy. Celem takiego rozwiązania jest zapobieżenie obchodzeniu nowego przepisu oraz zapewnienie jego równego stosowania wobec wszystkich sprawujących władzę wykonawczą w gminach.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Nie brano pod uwagę rozwiązań alternatywnych, gdyż cel który ma być osiągnięty jest możliwy jedynie poprzez zaproponowaną inicjatywę ustawodawczą.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Wprowadzenie zasady dwukadencyjności na poziomie konstytucyjnym jest zgodne z zasadami demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji RP) oraz zasadą pomocniczości, która stanowi fundament funkcjonowania samorządu terytorialnego (art. 16 Konstytucji RP). Ograniczenie kadencji nie narusza istoty czynnego i biernego prawa wyborczego, ponieważ dotyczy wszystkich kandydatów w sposób równy i nie dyskryminuje nikogo personalnie. Jak wskazano w opiniach Komisji Weneckiej, ograniczenie kadencji organów wybieralnych jest dopuszczalne, jeśli służy realizacji interesu publicznego, takiego jak zapobieganie monopolizacji władzy.

Ponadto, zasada dwukadencyjności jest zgodna z Kartą Europejską Samorządu Lokalnego (ratyfikowaną przez Polskę w 1993 r.), która w art. 3 ust. 2 podkreśla prawo wspólnot lokalnych do wyboru swoich przedstawicieli w sposób wolny i demokratyczny. Ograniczenie kadencji wzmacnia ten proces, umożliwiając większej liczbie osób dostęp do stanowisk publicznych.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Proponuje się aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, co jest standardowym terminem vacatio legis.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Wprowadzenie zasady dwukadencyjności na poziomie konstytucyjnym zwiększy partycypację obywatelską, umożliwiając nowym kandydatom dostęp do stanowisk wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Zdrowa rotacja władzy sprzyja większej różnorodności pomysłów i wizji rozwoju lokalnego, co może zwiększyć zaufanie mieszkańców do instytucji samorządowych. Badania Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej wskazują, że jedynie 44% mieszkańców uważa, że ma realny wpływ na rozwój swojej gminy, co podkreśla potrzebę zmian systemowych wzmacniających demokrację lokalną.

Ukonstytucjonienie zasady dwukadencyjności wyeliminuje spory dotyczące zgodności obecnych przepisów ustawowych z Konstytucją RP, zapewniając stabilność prawną i przewidywalność regulacji. Projekt nie wymaga zmian w innych przepisach Konstytucji ani w ustawach zwykłych, poza dostosowaniem Kodeksu wyborczego do nowego brzmienia art. 169 Konstytucji RP.

Zasada ograniczenia kadencji organów wykonawczych na poziomie lokalnym funkcjonuje w wybranych demokracjach europejskich, co stanowi punkt odniesienia dla proponowanej zmiany. We Włoszech obowiązuje zasada dwukadencyjności burmistrzów, z kadencją trwającą 5 lat, podobnie jak w Polsce. W Portugalii dopuszcza się trzy kadencje po 4 lata, co daje łącznie 12 lat sprawowania urzędu. W obu krajach regulacje te mają na celu zapewnienie rotacji władzy i przeciwdziałanie monopolizacji struktur lokalnych. W Portugalii zasada ta jest dobrze oceniana i nie budzi większych kontrowersji, podczas gdy we Włoszech pozostaje przedmiotem debat, szczególnie w kontekście mniejszych gmin.

W Stanach Zjednoczonych ograniczenia kadencji są stosowane w niektórych stanach na poziomie lokalnym (np. w Kalifornii dla burmistrzów wybranych miast), choć ich zakres różni się w zależności od regulacji stanowych. Przykłady te wskazują, że ograniczenie kadencji jest uznawanym mechanizmem wzmacniania demokracji lokalnej, pod warunkiem że jest wprowadzone w sposób przejrzysty i zgodny z zasadami państwa prawa

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych i nie ma wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP). Projektowana ustawa nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Warszawa, 27 stycznia 2026 r.

BEOS-WPEiM-49/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-III.020.3.11.2026

Data wpływu 27.I.26r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Łukasz Schreiber)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie przewidziana jest zmiana Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹ polegająca na dodaniu w art. 169 ust. 1a, zgodnie z którym organ wykonawczy gminy jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz.

Ponadto w projekcie zawarto przepis przejściowy, zgodnie z którym przepisy ustawy zmieniającej stosuje się także do organów wykonawczych gminy wybranych przed dniem jej wejścia w życie (art. 2 projektu).

Proponowana ustawa miałaby wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 3 projektu).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Z uwagi na przedmiot projektu należy uwzględnić:

– art. 20 ust. 2 lit. b i art. 22 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, przyznające obywatelowi Unii mającemu miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym

¹Dz. U. poz. 483, ze zm.

ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa;

– dyrektywę Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami² (dalej: dyrektywa 94/80/WE).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy 94/80/WE ustanawia ona szczegółowe warunki, według których obywatele Unii mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, wykonują w tym państwie prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych. Zgodnie z art. 3 dyrektywy 94/80/WE osoba, która w dniu spełnienia wymogu³ jest obywatelem Unii i nie będąc obywatelem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, spełnia pozostałe warunki prawa głosowania i kandydowania w wyborach, jakie odnośne państwo stawia swoim obywatelom, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, zgodnie z tą dyrektywą. „Wybory lokalne” w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. b dyrektywy 94/80/WE oznaczają powszechne i bezpośrednie wybory, mające na celu wyłonienie członków samorządowych organów przedstawicielskich oraz – jeżeli tak przewidują przepisy państwa członkowskiego – kierownika i członków samorządowych organów wykonawczych stopnia podstawowego. W myśl art. 2 ust. 1 lit. a dyrektywy 94/80/WE „wspólnota lokalna stopnia podstawowego” oznacza jednostki administracyjne wymienione w załączniku do tej dyrektywy, które, zgodnie z przepisami wewnętrznymi każdego z państw członkowskich, mają organy wyłonione w powszechnych i bezpośrednich wyborach oraz są uprawnione do zarządzania w ramach kompetencji własnej, na poziomie podstawowej organizacji politycznej i administracyjnej, określonymi sprawami lokalnymi. W załączniku do dyrektywy 94/80/WE określono, że wspólnota lokalna stopnia podstawowego w przypadku Polski oznacza gminę. Jednocześnie w art. 5 ust. 3 dyrektywy 94/80/WE przewidziano, że państwa członkowskie mogą zastrzec, że tylko ich obywatele mogą być wybierani na urząd kierownika organu wykonawczego, jego zastępcy lub członków kierowniczego kolegialnego organu wykonawczego wspólnoty lokalnej stopnia podstawowego, o ile osoby takie zostały wybrane do pełnienia takich urzędów przez okres trwania mandatu.

² Dz. Urz. WE L 368 z 31.12.1994, s. 38, ze zm.

³ W myśl art. 2 ust. 1 lit. f dyrektywy 94/80/WE „dzień spełnienia wymogu” oznacza dzień lub dni, w których obywatele Unii muszą spełnić przesłanki, zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania, aby móc w tym państwie wybierać lub być wybieranym.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Biorąc pod uwagę zakres regulacji dyrektywy 94/80/WE, należy uznać, że stanowi ona punkt odniesienia dla przepisów dotyczących wyborów do rady gminy oraz wyborów organu wykonawczego gminy, tj. wójta, burmistrza i prezydenta miasta.

Przedstawiona propozycja zmiany Konstytucji RP w zakresie wprowadzenia ograniczenia w liczbie sprawowanych kadencji organu wykonawczego gminy nie narusza zasad uregulowanych w dyrektywie 94/80/WE. W związku z tym projekt ustawy należy uznać za niesprzeczny z tą dyrektywą.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Wojciech Miller

ekspert ds. legislacji

w Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 27 stycznia 2026 r.

BEOS-WPEiM-50/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. ...SPS-III.020.3.10.2026

Data wpływu ...27.I.26r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Łukasz Schreiber) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W projekcie przewidziana jest zmiana Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹ polegająca na dodaniu w art. 169 ust. 1a, zgodnie z którym organ wykonawczy gminy jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz. Ponadto w projekcie zawarto przepis przejściowy, zgodnie z którym przepisy ustawy zmieniającej stosuje się także do organów wykonawczych gminy wybranych przed dniem jej wejścia w życie (art. 2 projektu).

Projekt ustawy nie zawiera przepisów, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej **nie stanowi projektu ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Wojciech Miller
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

¹ Dz. U. poz. 483, ze zm.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATOR GENERALNY

Warszawa, dnia 22. 01, 2026 r.

1001-1.0280.8.2026

dot. RPW/516/2026

RPW/2636/2026 – 1P

EZD RP KS
(BPW – III)
Data rejestracji: 2026 – 01 – 23
Data wpływu: 2026 – 01 – 23

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 stycznia 2026 r., dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (brak numeru druku sejmowego), przekazanego na podstawie art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, uprzejmie informuję, że nie przedstawiam opinii o tym projekcie odnoszącym się do problematyki leżącej poza zakresem zadań prokuratury.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Dariusz Korneluk
Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SP5-III.020.3.9.2026r.

Data wpływu 26.I.26r.